

ÇEVRE YÖNETİM SİSTEMLERİ

DR. SEVDE ÜSTÜN ODABAŞI

SAMSUN-2020

5. HAFTA

ÇEVRE YÖNETİM SİSTEMİ TARİHÇESİ

- 1987 yılında Birleşmiş Milletler Çevre ve Kalkınma Komisyonu "**Ortak Geleceğimiz**" konulu bir rapor hazırladı.

Haziran 1992'de Rio Dünya Çevre ve Kalkınma Konferansı, tüm dünyadan çok geniş bir katılım ile toplanmıştır. Bu konferansta kabul edilen Gündem 21 Eylem Planında sanayici ve iş adamlarına yönelik aşağıda özeti verilen öneriler yer almıştır:

- İşletmelerde ve üretim proseslerinde, çevreye en az olumsuz etkide bulunan politikalar geliştirilmelidir.
- Çevre, güvenlik ve sağlık açısından, sorumlu ve etik bir üretim ve ürün yönetimi gerçekleştirilmelidir.
- Çevreye duyarlı teknolojiler geliştirilmeli ve bunlardan gelişmekte olan ülkelerdeki bağlı şirketler de faydalanmalıdır.
- Ulusal düzeyde küçük ve orta ölçekli işletmeleri de kapsayan "Sürdürülebilir Geliştirme Konseyi" kurulmalıdır.
- Enerji kullanımı, doğal kaynak kullanımı ve çevresel kayıtları yıllık olarak raporlamalıdır.
- Çevreye duyarlı teknolojileri ve çevre yönetim sistemlerini geliştirici çalışmalar artırılmalıdır.

Bu gelişmelerle birlikte çevresel faaliyetlerin tamamının bir yönetim sistemi olarak ele alınması yaklaşımı da beraberinde BS 7750, TS EN-ISO 14000 gibi Çevre Yönetim Sistemlerinin geliştirmesine vesile olmuştur.

İlk kez BS 7750 1992 yılında İngiliz standardı olarak yayımlanmıştır. ISO'nun BS 7750'yi geliştirmesi ile 1996 yılında 14001 standardı yayımlanmıştır. ISO teknik komitesi tarafından 2004 yılında revize edilmiş ve ISO 14001:2004 olarak son halini almıştır.

TS-EN-ISO 14000 SERİSİ STANDARTLARI

ISO 14001 ÇYS - Kullanım Kılavuzu ve Özellikler

ISO 14004 ÇYS Genel Prensipler Rehberi

ISO 14011 İç Tetkik Rehberi

ISO 14020 Çevre Etiketlemesi

ISO 14040 Hayat Çevrimi Tetkiki

ISO 14060 Ürün Standartları ve ÇYS

ISO 14000 ÇEVRE YÖNETİM SİSTEMİ

Ürünün hammaddeden başlayıp, nihai ürün haline getirilerek müşterilere sunulmasına kadar geçen sürenin her aşamasında çevresel faktörlerin belirlenmesi ve bu faktörlerin gerekli muayeneler ve önlemler ile kontrol altına alınarak çevreye verilen zararın en aza indirilmesini sağlayan bir sistemin kurulmasını tarif eden ve Uluslar arası Standartlar Organizasyonu (ISO) tarafından yayınlanmış olan standartlar serisidir.

ISO 14000 bir ürün standardı değil sistem standardıdır ve ne üretildiğinden ziyade, nasıl üretildiği ile ilgilidir.

Çevre Yönetim ile ilgili ISO 14000 standartları, kuruluşlara, ekonomik ve çevreye yönelik amaçlarına ulaşabilmesi konusunda yardımcı olmak ve etkin bir çevre yönetim sisteminin başlıca unsurlarını sağlamak amacıyla düzenlenmiştir.

ISO 14001 ise bu faaliyetlerin uygulanması için gerekli olan yönetim sisteminin bilgilerini içermekte ve çevrenin, sosyo-ekonomik ihtiyaçlarla dengeli bir şekilde korunmasını amaçlamaktadır.

Kaynaklar

- Türk Standartları Enstitüsü, 2015.TS EN ISO 14001 Çevre yönetim sistemleri – Şartlar ve kullanım kılavuzu, Ankara.
- Hillary, R., 1997. Environmental Management Systems and Cleaner Production, New York.
- İstanbul sanayi odası, 2008. Çevre Yönetim Sistemi Rehberi, İstanbul.
- Turan N.G., 2019. Çevre Yönetim Sistemi Ders Notları, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun.